

Dönem : 3

Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 423

Manisa Milletvekili Hilmi Okçu'nun, Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri kanun teklifi ve Maliye, Ticaret ve Plân komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulu 29 No. lu Geçici Komisyon raporu (2/194)

14 . 12 . 1969

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına.

Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri hakkındaki kanun teklifi gerekçesi ile ilişikte takdim kılınmıştır.

Gereğine müsaadelerini arz ederim.

Saygılarımla.

Hilmi Okçu

Manisa Milletvekili

Tarım Kredi Kooperatifleri kanun teklifi gerekçesi

Bilindiği üzere Tarım Kredi Kooperatifleri 1935 yılında kabul edilen 2836 sayılı Kanun gereğince kurulmuşlardır.

Zamanın ihtiyaç ve icaplarına uygun olarak hazırlanan bu kanun, T. K. Kooperatiflerinin her türlü işlerini T. C. Ziraat Bankasının yönetim ve denetimine tabi tutmuş ve bu kuruluşları ortaklarına sadece kısa vâdeli kredi dağıtan bir örgüt olarak mütealâa etmiştir.

2836 sayılı Kanunun hazırlandığı yıllarda, memleketimizin içinde bulunduğu sosyal, ekonomik ve kültürel ortam kooperatifçiliğin bir alt hareket olarak gelişmesine elverişli olmadığından, kanun kooperatiflerin üstten gelen bir hareketle kurulmasını öngörmüş ve özvarlıklarının zayıfladığını da göz önüne alarak bankaya, bu örgütlerin kuruluşu, yönetimi, finansmanı ve denetimi konusunda büyük mükellefiyetler yüklemiştir.

Bu vesayet sistemi, kooperatiflerin sayı, özvarlık ve dağıttıkları krediler itibariyle gelişmesini bir dereceye kadar sağlamışsa da, kanunun kooperatifçilik prensiplerine uygun olmayan karakteri, hareketin, ortaklar tarafından tam mânasiyle anlaşılmasına imkân vermemiş ve dolayısıyla, kooperatifleşmeden beklenen büyük faydanın gerçekleşmesi mümkün olmamıştır. Böylece, ortaklar, kooperatiflerini, bir Devlet dairesi veya Ziraat Bankası şubesi gibi kabul etmişler ve faaliyetlerin gelişmesine bir katgıda bulunamamışlardır.

Diğer taraftan, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bugüne kadar geçen süre içinde, çiftçilerin ihtiyaçları geniş ölçüde artış kaydetmiş ve ziraat tekniğinde büyük gelişmeler meydana gelmiştir.

Bu durum, büyük bir kısmı köylerde kurulan Tarım Kredi Kooperatiflerinin ortaklarına daha çok faydalı olabilmeleri için kredi dağıtımına ek olarak, donatım, pazarlama ve eğitim gibi, diğer görevleri de yüklenmeleri gerektiğini ortaya çıkarmış ve eski kanunda bu konuda her hangi bir hüküm bulunmamasına rağmen artan ihtiyaçların baskısı altında bu kuruluşların faaliyetlerinin çok amaçlı bir yönde geliştirilmesi zaruri görülmüştür.

Girişilen bu faydalı çalışmaların daha da genişletilmesi ve bir düzen içinde yürütülmesi, ancak 2836 sayılı Kanununun, çok yönlü faaliyetlere ve kooperatiflerin kendi kendilerini idare edecek bir sistem içinde teşkilatlanmalarına imkân verecek şekilde değiştirilmesine bağlı bulunmaktadır.

Bu sebepten, yeni kanun teklifi hazırlanırken memleketimizin bugünkü şartları ve çağdaş kooperatifçilik anlayışı göz önünde bulundurulmuş ve başlıca dört önemli amacı gerçekleştirmek yoluna gidilmiştir.

1. — Kooperatiflerin hizmet sahalarını genişletmek,
- 2 — Bir merkez etrafında kademeli örgütlenme,
3. — Ortaklara kolaylıklar sağlanması,
4. — Bankanın Tarım Kredi Kooperatifleri ile olan ilişkisinin yeniden düzenlenmesi.

1. — Kooperatiflerin hizmet sahalarını genişletmek :

2836 sayılı Kanunda, kooperatiflerin amaçlarının neler olduğu, sarıh olarak açıklanmamış sadece, 16 nci maddesinde, «Tarım Kredi Kooperatiflerinin, ancak, işçi akdi, tohumluk, fidan gübre ve tarımsal gereç ve yaraçlar ve çift hayvanları satılmak gibi üretim masraflarıyla ilgili tarım ihtiyaçlarını karşılamak üzere kredi açabilecekleri» belirtilmiştir.

Yeni kanun teklifinin görevler bölümünde ise, kooperatiflerin ve birliklerin amaçları açık ve kesin olarak belirtilmiş ve faaliyet konuları günün ihtiyaç ve icaplarına göre genişletilmiştir. Böylece :

Tarım Kredi Kooperatiflerine, kredi dağıtımını yanında;

- a) Ortaklarının tarımsal araç, gereç ve gerektiğinde tüketim ihtiyaçlarını toptan ve ucuza sağlamak bu maksatla her türlü ihtiyaç maddelerinin dağıtımını yapmak,
- b) Maddi güçlerinin yetersizliği sebebiyle ortaklarca temin edilemeyen tarımsal alet ve makineleri kooperatif malı olarak edinin ortakların hizmetine vermek,
- c) Tarım ve hayvancılığın geliştirilmesi, tarımsal ve hayvansal ürünlerin saklanması ve pazarlanması ile ilgili her türlü teknik, bilimsel, uygulayıcı çalışmalarda bulunmak ve gerekli tesisleri kooperatif malı olarak kurmak,
- ç) Faaliyet konusu ile ilgili kuruluşların gerektiğinde sermayelerine katılmak,
- d) Kooperatifçilik eğitimi ile ilgili çalışmalarda bulunmak,
- e) Mevduat toplamak, her türlü sigorta hizmetleri yapmak, gibi yeni görevler verilmiştir.

Ayrıca, ortakların, donatma konusundaki, üretim ile ilgili her çeşit tarımsal malzeme, alet ve makineler ile iş ve çift hayvanları ihtiyaçlarını karşılamak, hayvan mevcudunu artırmak ve devam ettirmek veya faydalı ve zaruri her çeşit gereç, araç ve tesislerle genişletip kuvvetlendirmek üzere 5 yıla kadar vâdeli kredilerin kooperatiflerince açılması imkân dâhiline sokulmuştur.

2. — Bir merkez etrafında kademeli örgütlenme :

Bilindiği üzere, mevcut Tarım Kredi Kooperatifleri, genellikle köy ve bucaklarda teşkilâtlanmış olup, bütün işleri, mülki taksimat itibarıyla bağlı buldukları ilçe merkezindeki Ziraat Bankaları tarafından yürütülmektedir. Ancak, son yıllarda, sayıları ve fonksiyonları genişliyen kooperatiflerin, yönetim ve denetiminin, bağlı buldukları banka şubeleri tarafından gereği gibi yerine getirilememesi kooperatif hizmetlerinin aksamasına sebeb olmuştur.

Bunun içindir ki, mahallî Ziraat Bankası şubelerinin yerine geçebilecek bir teşkilâta şiddetle ihtiyaç duyulması karşısında, birliklerin kurulmasına imkân verecek hükümlere yeni kanunda yer verilmiştir. Bunun yanında, bölge dâhilindeki kooperatif ve birliklere verilen görevlerin gerçekleşmesine yardımcı olmak, müşterek ihtiyaçlarının karşılanmasına aracılık etmek, eğitim ve denetim faaliyetlerinde bulunmak üzere bölge birlikleri kurulması öngörülmüştür.

Öte yandan, kooperatif ve birliklerin bağlı olacakları ve hareketin yurt çapında gelişiminden ve tek elden yönetiminden sorumlu olacak merkezî bir teşkilâtın kurulması uygun görülmüş ve bankanın bugün için yüklendiği görevlerin bir kısmının bu teşekküle devredilmesi düşünülmüştür.

3. — Sağlanan kolaylıklar :

- a) Ortakların çıkma işlemleri eski kanunda birtakım şartlara bağlandığı halde, yeni teklifte, bu konuya temas edilmemiş ve gerektiğinde Anasözleşmeye konacak hükümlerle bu işin düzenlenmesi yoluna gidilmiştir.
- b) Eski kanundaki, «Tarım Kredi Kooperatifleri kurulan yerlerdeki Tarım Kredi Kooperatifleri ortakları bu kooperatiflere ortak olmak yükümlünde iken yeni teklifte bu mecburiyet kaldırılmıştır.

c) Eski kanundaki, «Tarım Kredi Kooperatifleri ortaklarının, kredi kooperatifinin yazılı iznini almadan ürünlerini sattıkları takdirde, hapis cezası ile cezalandırılacağı» hükmü, antidemokratik bulunarak kaldırılmıştır.

e) Çeşitli zaruri sebeplerle, gününde alınmayan kooperatif alacaklarının vâdelerinin evvelce bir yıl olan erteleme süresi yeni kanunla iki yıla kadar çıkarılmıştır.

d) Eski kanundaki, «bir Tarım Kredi Kooperatifinin iş bölgesinde o kooperatife ortak olmayan üretmenlere, Ziraat Bankasınca kooperatifin amacı içinde olan işler için yalnız maddi karşılık alınarak ödünç para verilebilir» hükmü üretmenleri ortak olmaya zorlayıcı mahiyette görülmüş ve teklife alınmamıştır.

e) Eski kanundaki «gününde ödenmeyip de sonra borçlulardan geçmiş günler için alınacak faiz, ödünç vermeye alınan faiz haddi iki artırılarak alınır» hükmünün, ortaklar için bir yük teşkil ettiği nazara alınarak bu hükme yeni teklifte yer verilmemiştir.

f) Eski kanundaki «bu kanun Anamukaveleneme hükümlerine aykırı hareketlerde bulunan Tarım Kredi Kooperatifleri işlerine Ziraat Bankası; el koymaya ve lüzumunda Ekonomi Bakanlığının onayı ile feshederek tasfiye etmeye yetkilidir» hükmü, antidemokratik görüldüğünden yeni teklife alınmamıştır.

g) Şartların daima değişebileceği göz önüne alınarak, kanuna sadece esas prensiplere ait maddeler konulmuş, detayla ilgili hususların Anasözleşmelere konacak hükümlerle çözümlü yoluna gidilmiştir.

4. — Bankanın Tarım Kredi Kooperatifleri ile olan ilişkilerinin yeniden düzenlenmesi :

2836 numaralı kanunun çeşitli maddeleri T. C. Ziraat Bankasına Tarım Kredi Kooperatifleri ile ilgili birçok görev ve sorumluluklar yüklenmiştir.

Bunlar kooperatiflerin kurulacağı yerlerin tesbiti, Anamukaveleneme örneğinin hazırlanması, suçları tesbit edilen kooperatif yöneticilerinin işlerine son verilmesi ve yerlerine süreksiz bir yönetim kurulu getirilmesi, kooperatiflerin ödünç para verme işlerine ait esasların tesbiti, finansmanı ve denetimi gerektiğinde tasfiyesi, genel kurul kararlarının onanması, direktörlerle imzaya yetkili personelinin tâyini veya işten çıkarılmasının bankanın kabulüne bağlanması gibi hususlardır.

Tarım Kredi Kooperatifleriyle ilgili olarak bankaya tanınan bu müdahaleci yetkiler, hareketin kendikendine gelişmesi prensibine aykırı görülerek kaldırılmış ve bu hususlar kooperatiflerin, kendi birliklerine ait görevler arasında mütalâa edilmiştir.

Bu arada, hareketin gelişmesine yardımcı olmak amacıyla bankanın ilçe ve bölge birlikleriyle, merkez birliği yönetim kurullarında temsil edilmesi ve her türlü finansman işlerini yürütme sorumluluğunu yüklenmesi dolayısıyla, kooperatiflerin kredi işlemlerinde ve denetiminde bâzı yetkilere sahip olması öngörülmüştür.

Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyonu
Esas No. : 2/194
Karar No. : 2

6 . 9 . 1971

Yüksek Başkanlığa

Manisa Milletvekili Hilmi Okçu'nun, Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri kanunu teklifini görüşmek üzere Genel Kurulun 1.2.1971 tarihli 45 nci Birleşiminde kurulması kabul edilmiş bulunan Geçici Komisyonumuzda ilgili bakanlık ve kuruluşlar temsilcilerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu.

Komisyonumuz bu tetkikler neticesi; kanun teklifinin bâzı maddelerinin tekliften çıkarılması, bâzı maddelerinin birleştirilmesi, bâzı maddelerini de değiştirerek kabul etmiştir.

Millet Meclisi (S. Sayısı : 423)

Bilindiği üzere 1969 yılında kabul edilen 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu memleketimizdeki kooperatif kuruluşlarını yeni bir nizamla bağlamış, kooperatiflerin kurulması ve işleyiş tarzını bazı hükümlere bağlamıştır. Ancak 2836 sayılı Kanunla kurulmuş bulunan Tarım Kredi Kooperatifleri gördükleri işin önemi ve hitabettikleri zümre itibarıyla özellik arz etmektedir. Mamisa Milletvekili Hilmi Okçu tarafından hazırlanmış bulunan kanun teklifinde, 1163 sayılı Kanunun getirdiği hükümler dikkate alınmadığı ve müstakil bir kanun olarak düşünüldüğü anlaşılmıştır.

1163 sayılı Kanunun, kooperatifçilik ilkelerini, kooperatiflerin bir anakanın niteliğinde bulunması, kanun teklifindeki maddelerin bir çoğunun bu temel kanunda mevcut bulunduğu dikkate alınarak 1163 sayılı Kanunla irtibatlı olarak gözden geçirilen teklifin bazı maddeleri teklif metninden çıkarılmıştır.

Kanun teklifinde bulunmayan Komisyonumuzca; kurulması düşünülen kooperatif ve bölge birlikleri ile merkez birliğine bağlanmaları zaruri görülerek bu hususta teklife bir 9 ncü madde ilâve edilmiştir.

Bu kanun ve bu kanuna göre kurumlarda kooperatif ve bölge birliklerinin anasözleşmelerinde açıklık bulunmayan hallerde : 1163 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerekli görülerek bu husus teklife 20 ncü madde olarak eklenmiştir.

Yeni kurulacak olan birliklere kalifiye eleman temininde güçlüğü önlemek bakımından, bu kuruluşlarda görev alacak T. C. Ziraat Bankası elemanlarının özlük haklarının saklı kalması, bir teşvik unsuru olarak dikkate alınmış ve geçici bir 4 ncü madde ilâve edilmiştir.

Tarım Kredi Kooperatifleri Birliklerinin memleket ekonomisine yapacağı müspet etkiler göz önüne alınarak, bunların kuruluşlarındaki masraflarını karşılamak üzere ve Anayasanın 51 ncü maddesi de göz önüne alınarak Devletin genel bütçeden bir miktar yardım yapması geçici 5 ncü madde olarak öngörülmüştür.

Değiştirilen maddelerin nedenleri :

Madde 1. — Kanun teklifininin 1 ncü maddesi başlığı kuruluş ve kapsam olarak yeniden tesbit edilmiş ve maddeye açıklık verilerek değişik şekilde kabul edilmiştir.

Madde 2. — Kanun teklifinde kooperatifler ilçe birlikleri, bölge birlikleri ve merkez birliği şeklinde düşünülmüştür. Bu kuruluşlardan ilçe birliklerine lüzum olmadığı görüşüne varıldığından, tekliften çıkarılmıştır. Teklifte T. C. Ziraat Bankası aynen alındığından tariflerde bunun yer almasına lüzum görülmemiş tarım kredi kooperatifleri merkez birliği ibaresi de Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği şeklinde değiştirilerek diğer hükümler muhafaza edilmiş madde değişik bir tarzda kabul edilmiştir.

Madde 3. — Teklifte yer alan asgari ortak adedi ve anasözleşmenin noterlerce onanması 1163 sayılı Kanunun 2 ncü maddesinde yer aldığı, diğer hususların ise 4 ncü madde ile anasözleşmeye bırakıldığından bu maddeye lüzum görülmemiş 3 ncü maddenin başlığı - Amaç ve çalışma konuları - şeklinde değiştirilerek madde değişik bir şekilde kabul edilmiştir.

Madde 4. — Komisyonumuzca hazırlanan yeni 3 ncü madde metninde teklifteki 4 ncü madde aynen yer aldığından bu madde yeni metne konmamıştır.

Madde 5. — Kanun teklifininin 5 ve 6 ncü maddeleri 1163 sayılı Kanunun 42 ve 54 ncü maddelerinde yer almış olduğundan bu maddelere lüzum olmadığı görülmüş ve teklif metninden çıkarılmıştır.

Madde 6. — Kanun teklifininin 7 ncü maddesi Komisyonumuzca hazırlanan metinde kooperatiflerde, bölge birliklerinde ve merkez birliğinde olmak üzere yeni hazırlanan 4 ncü madde metnine alındığından bu madde tekliften çıkarılmıştır.

Madde 7. — Teklifin 8 ncü maddesi 1161 sayılı Kanunun 65 ve 69 ncü maddelerinde bulunduğu için teklif metninden çıkarılmıştır.

Madde 8. — Teklifin 9 ncü maddesi Komisyonumuzca hazırlanan yeni metinde 5 ncü madde olarak yer almıştır.

Madde 9. — Teklifin 10 ncu maddesi 1163 sayılı Kanununun 19 ve 4 ncu maddelerinde bu hususta hüküm bulunduğundan metinden çıkarılmıştır.

Madde 10. — Teklifin 11 nci maddesi kredi işlemleri ile alakalıdır. Komisyonumuzca hazırlanan 3 ncu madde metninde bu husus yer aldığından tekliften çıkarılmıştır.

Madde 11. — Teklifin 12 nci maddesi teminat hususunu getirmektedir. Teminat konusu daha çok kredi veren müesseseler ile ilgili bulunması nedeni ile anasözleşmelere bırakılması daha uygun olduğundan teklif metinden çıkarılmıştır.

Madde 12. — Teklifin 13 ncu maddesi Komisyonca hazırlanan yeni metinde 14 ncu madde olarak yer almıştır.

Madde 13. — Teklifin 14 ncu maddesi Komisyonumuzca hazırlanan metinde 13 ncu madde olarak ve değiştirilerek yer almıştır.

Madde 14. — Teklifin 15 nci maddesi yeni metinde 12 nci madde olarak yer almıştır.

Madde 15. — Teklifin 16 nci maddesi Komisyonumuzca hazırlanan yeni metinde değişik şekilde 15 nci madde olarak yer almıştır.

Madde 16. — Teklifin 17 nci maddesi alacağın tahsilinin geriye bırakılması, kuruluşların kendi yetkileri dâhilinde olduğundan kanun teklifinden çıkarılmıştır.

Madde 17. — Kanun teklifinin 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 ve 25 nci maddeleri ilçe birliklerinin kurulma ve işleyiş tarzını anlatmaktadır. Yeni hazırlanan metinde ilçe birliklerine yer verilmediğinden bu maddeler kanun teklifinden çıkarılmıştır.

Madde 18. — Kanun teklifinin 26 nci maddesi Komisyonumuzca hazırlanan metnin 1 nci maddesinde yer aldığı için metinden çıkarılmıştır.

Madde 19. — Teklifin 27 nci maddesi Komisyonumuzca hazırlanan metnin 3 ncu maddesinde yer aldığı eihetle teklif metinden çıkarılmıştır.

Madde 20. — Teklifin 28 ve 29 ncu maddeleri 1163 sayılı Kanununun 73 ncu maddesinde bu konuda hüküm bulunduğundan teklif metinden çıkarılmıştır.

Madde 21. — Teklifin 30 ncu maddesi Komisyonumuzca hazırlanan yeni metinde 4 ncu maddede yer aldığından kanun teklifinden çıkarılmıştır.

Madde 22. — Kanun teklifinin 31 nci maddesi 1163 sayılı Kanununun 75 nci maddesinde hüküm bulunduğundan tekliften çıkarılmıştır.

Madde 23. — Kanun teklifinin 32 nci maddesi Komisyonumuzca hazırlanan yeni metnin 5 nci maddesinde yer almıştır.

Madde 24. — Kanun teklifinin 33 ncu maddesi 1163 sayılı Kanununun 19 ncu maddesinde hüküm bulunduğu için tekliften çıkarılmıştır.

Madde 25. — Kanun teklifinin 34 ncu maddesi yeni metnin 1 nci maddesinde bu hüküm bulunduğu için metinden çıkarılmıştır.

Madde 26. — Kanun teklifinin 35 nci maddesi Komisyonumuzca hazırlanan yeni metnin 3 ncu maddesine değiştirilerek alındığından bu madde metinden çıkarılmıştır.

Madde 27. — Kanun teklifinin 36 ve 37 nci maddeleri 1163 sayılı Kanununun 73 ncu maddesinde bu konuda hüküm bulunduğundan tekliften çıkarılmıştır.

Madde 28. — Kanun teklifinin 38 nci maddesi Komisyonumuzca hazırlanan yeni metnin 4 ncu maddesinde yer almıştır.

Madde 29. — Kanun teklifinin 39 ncu maddesi 1163 sayılı Kanununun 75 nci maddesinde bu konuda hüküm bulunduğundan tekliften çıkarılmıştır.

Madde 30. — Kanun teklifinin 40 nci maddesi, Komisyonumuzca yeniden düzenlenen 5 nci maddesinde yer almıştır.

Madde 31. — Kanun teklifinin 41 nci maddesi 1163 sayılı Kanununun 11 nci maddesinde bu konuda hüküm bulunduğundan teklif metinden çıkarılmıştır.

Madde 32. — Kanun teklifinin 42 nci maddesi Komisyonumuzca hazırlanan metnin 7 nci maddesinde değiştirilerek yer almıştır.

Madde 33. — Kanun teklifinin 43 nci maddesi Komisyonumuzca hazırlanan yeni metinde 16 nci madde olarak ve değiştirilerek yer almıştır.

Madde 34. — Kanun teklifinin 44 nci maddesi Komisyonumuzca hazırlanan yeni metnin 17 nci maddesinde ve değiştirilerek yer almıştır.

Madde 35. — Kanun teklifinin 45 nci maddesi Komisyonumuzca hazırlanan yeni metnin 18 nci maddesinde yer almıştır.

Madde 36. — Kanun teklifinin 46 nci maddesi Komisyonumuzca hazırlanan yeni metnin 21 nci maddesi olarak ve değiştirilerek kabul edilmiştir.

Madde 37. — Kanun teklifinin 47 nci maddesi bu konuda 1163 sayılı Kanunun 89 ncu maddesinde hüküm bulunduğundan madde tekliften çıkarılmıştır.

Madde 38. — Kanun teklifinin 48 nci maddesi kooperatif ve üst kuruluşlarının denetlenmesi ile ilgili 1163 sayılı Kanunun 86 ve 90 nci maddelerinde hüküm bulunduğu cihetle kanun teklifinden çıkarılmıştır.

Madde 39. — Kanun teklifinin 49 ncu maddesi Komisyonumuzca hazırlanan yeni metnin 10 ncu maddesine alınmıştır.

Madde 40. — 1163 sayılı Kanunun 62 nci maddesinde kanun teklifi ile alakalı 50 nci madde aynen yer aldığından kanun teklifinden çıkarılmıştır.

Madde 41. — Kanun teklifinin 51 nci maddesi 1163 sayılı Kanunun 19 ncu maddesinin son paragrafında hüküm olduğu için madde tekliften çıkarılmıştır.

Madde 42. — Kanun teklifinin 52 nci maddesi Komisyonumuzca hazırlanan yeni metinde 19 ncu madde olarak ve değiştirilerek kabul edilmiştir.

Madde 43. — Kanun teklifinin 53 ncu maddesi Komisyonumuzca hazırlanan metnin 11 nci maddesinde ve değiştirilerek yer almıştır.

Madde 44. — Kanun teklifinin 54 ve 55 nci maddeleri, 1163 sayılı Kanunun 4/9 ncu maddesinde bu konuda hüküm bulunduğundan madde tekliften çıkarılmıştır.

Madde 45. — Kanun teklifinin 56 nci maddesi Komisyonumuzca hazırlanan yeni metnin 8 nci maddesi olarak ve değiştirilerek kabul edilmiştir.

Madde 46. — Kanun teklifinin 57 nci maddesi 1163 sayılı Kanunun 4/7 nci maddesinde bu konuda hüküm mevcud olduğundan tekliften çıkarılmıştır.

Madde 47. — Kanun teklifinin geçici 1 nci maddesi bir fıkra ilâvesiyle değiştirilerek kabul edilmiştir.

Madde 48. — Kanun teklifinin geçici 2 nci maddesi ifade genişletilmek üzere yeniden tanzim edilerek kabul edilmiştir.

Madde 49. — Kanun teklifinin geçici 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 50. — Kanun teklifinin geçici 4 ncu maddesi Komisyonca hazırlanan yeni metnin 2 nci maddesinde yer aldığından kanun teklifinden çıkarılmıştır.

Madde 51. — Kanun teklifinin 58 nci maddesi Komisyonca hazırlanan metnin 23 ncu maddesi olarak ve aynen kabul edilmiştir.

Madde 52. — Kanun teklifinin 59 ncu maddesi Geçici Komisyonumuzca hazırlanan yeni metnin 24 ncu maddesi olarak ve aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek ve öncelik ve ivedilikle görüşülmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	
Bursa	Sakarya	Bahkesir	Ankara
Kasım Önadım	Yaşar Bir	Kemal Erdem	Söz Hakkım mahfuz
			Cengizhan Yorulmaz
Ankara	Bahkesir	Burdur	Diyarbakır
H. Turgut Toker	Nurettin Sandıkçoğlu	Nadir Yavuzkan	Hasan Değer
			İmzada bulunmamadı

Erzincan
Naci Yıldırım

MANİSA MİLLETVEKİLİ HİLMİ OKÇU'NUN
TEKLİFİ

Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri kanunu

BÖLÜM - I.

GENEL HÜKÜMLER

Hukukî bünye ve amaç :

MADDE 1. — Bu kanunda yazılı hükümlerden faydalanılmak suretiyle üreticiler aralarında ekonomik ve sosyal menfaatlerini korumak, meslek ve geçimleri ile ilgili ihtiyaçlarını sağlamak amacı ile karşılıklı yardım ilkesine dayanan ve tüzel kişiliği olan değişir ortaklık değişir sermayeli, sınırsız ve zincirleme sorumlu Tarım Kredi Kooperatifleri kurabilirler. Aynı yerde birden fazla T. K. Kooperatifi kurulamaz.

Ortak ürünleri üzerinde ticaret ve komisyonculuk yapanlar, faizle para veya mal olarak kredi verenler, bu kooperatiflere giremezler.

Bu esaslara göre kurulan kooperatifler de, kendi aralarında, değişir ortaklık, değişir sermayeli ve sınırlı sorumlu birlikler halinde teşkilatlanırlar.

Tarifler :

MADDE 2. — Bu kanunda geçen ;

a) Ortak deyimi,

Bu kanuna göre kurulan Tarım Kredi Kooperatifleri ortakları,

b) Kooperatif deyimi,

Bu kanun kapsamına giren Tarım Kredi Kooperatiflerini,

c) İlçe birliği deyimi,

Bir veya birkaç ilçe sınırları içinde faaliyet gösteren Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından kurulan Tarım Kredi Kooperatifleri ilçe birliklerini,

ç) Bölge birliği deyimi,

ilçe birlikleri tarafından kurulan Tarım Kredi Kooperatifleri Bölge Birliklerini,

d) Merkez birliği deyimi,

Faaliyeti bütün yurdu kapsıyan, Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birliklerinin bağlı bulun-

MİLLET MECLİSİ
GEÇİCİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri kanun
teklifi

Kuruluş ve kapsam :

MADDE 1. — Bu kanunda yazılı hükümlerden faydalanılmak suretiyle üreticiler, aralarında ekonomik menfaatlerini korumak ve özellikle meslek ve geçimleriyle ilgili ihtiyaçlarını sağlamak amacıyla karşılıklı yardım ilkesine dayanan ve tüzel kişiliği olan değişir ortaklık, değişir sermayeli Tarım Kredi Kooperatifleri kurabilirler.

Ortak ürünleri üzerinde ticaret ve komisyonculuk yapanlar, faizle para veya mal olarak kredi verenler, bu kooperatiflere giremezler.

Bu esaslara göre kurulan bir veya birkaç il dâhilindeki kooperatifler bölge birliklerini, en az 5 bölge birliği de, merkez birliğini kurarlar.

Merkez birliği tek üst kuruluş olup Ankara'dadır.

Kooperatiflerin ve bölge birliklerinin çalışma alanı içinde birden fazla kooperatif ve bölge birliği kurulamaz.

Tarifler :

MADDE 2. — Bu kanunda geçen ;

a) Ortak deyimi,

Bu kanuna göre kurulan Tarım Kredi Kooperatifleri ortaklarını,

b) Kooperatif deyimi,

Bu kanun kapsamına giren Tarım Kredi Kooperatiflerini,

c) Bölge birliği deyimi,

Kooperatifler tarafından kurulan Tarım Kredi Kooperatifleri bölge birliklerini,

ç) Merkez Birliği deyimi,

Faaliyeti bütün yurdu kapsıyan Tarım Kredi Kooperatifleri ve bölge birliklerinin bağlı oldukları Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliğini,
İfade eder.

(Teklif)

dukları Tarım Kredi Kooperatifleri merkez birliğini,

e) Banka deyimi, T. C. Ziraat Bankasını, ifade eder.

BÖLÜM : II.

KOOPERATİFLER :

Kuruluş :

MADDE 3. — Bir kooperatifin kurulabilmesi için,

a) Ortaklık vasıflarını taşıyan en az 30 üreticinin bulunması;

b) Tip Anasözleşmenin kurucular tarafından noter huzurunda imzalanması,

c) Kurucu ortakların taahhüt ettikleri ortaklık payının en az (1/4) nün bankaya yatırılmış olması,

ç) Anasözleşmenin noterlerce onaylanarak tescil ve ilân edilmiş bulunması,

Şarttır.

Görevler :

MADDE 4. — Kooperatiflerin görevleri :

a) Ortaklarının kredi ihtiyaçlarını karşılamak,

b) Ortaklarının üretim ve zaruri tüketim maddelerini toptan ve ucuz fiyatla sağlamak ve dağıtmak,

c) Ortakların, Tarım Satış Kooperatiflerinin bulunmadığı bölgelerdeki ürünleri ile, bu kooperatiflerin çalışma konusu olmayan ürünlerini depolamak işlemek veya satmak suretiyle değerlendirmek,

ç) Ortakların müştereken yararlanabilecekleri her çeşit makina, ekipman ve tesisler edinmek,

d) Ortakların el sanatlarını geliştirmek ve mamullerini değerlendirmek,

e) Ortakların meslekî ve teknik yönden bilgilerini artırmak, sosyal ve kültürel konularıyla ilgili faaliyetlerde bulunmak,

f) Ortak tasarruflarını teşvik ve kaynaklarını geliştirmek amacıyla mevduat toplamak ve sigorta acentalığı yapmaktadır.

Geçici Komisyonun değişikliği

Amaç ve çalışma konuları :

MADDE 3. — Kooperatiflerin, bölge ve merkez birliklerinin çalışma konuları şunlardır :

I - Kooperatifler

A) Ortaklarının;

a) Kısa ve orta vâdeli kredi ihtiyaçlarını karşılamak,

b) Ürünlerini değerlendirmek,

c) Müştereken yararlanabilecekleri her çeşit makina, ekipman ve tesisleri edinmek,

B) Ortak ve gerektiğinde diğer üreticilerin;

a) Üretim ve zaruri tüketim maddeleri ile üretim araçlarını toptan sağlamak.

b) El sanatlarını geliştirmek ve mamûllerini değerlendirmek,

c) Meslekî ve teknik yönden bilgilerini artırmak, sosyal ve kültürel konularıyla ilgili faaliyetlerde bulunmak.

C) Mevduat toplamak, bankacılık hizmetleri ve sigorta acentalığı yapmak,

(Teklif)

Geçici Komisyonun değişikliği

II - Bölge birlikleri

- a) Kooperatiflerin finansman işlerini düzenlemek,
 - b) Ortak ürünlerinin değerlendirilmesiyle ilgili işleri yürütmek,
 - c) Gerekliğinde kooperatiflerin ihtiyaç duydukları üretim ve zaruri tüketim maddeleri ile üretim araçlarını toptan sağlamak veya imal etmek,
 - ç) Kooperatiflerin, işlerinin kooperatifçilik ilkelerine ve mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütülmesini sağlamak üzere gerekli tedbirleri almak, teknik ve idari yardımlarda bulunmak ve ortakların genel ve meslekî eğitim faaliyetlerini düzenlemek,
 - d) Kooperatifleri denetlemek,
 - e) Mevduat toplamak, bankacılık hizmetleri ve sigorta acenteliği yapmak,
- Bölge birlikleri görevlerini merkez birliğinin tasvibi ile il veya ilçe merkezlerinde kuracakları şubeleri veya görevlendirecekleri kooperatifler aracılığı ile de yürütebilirler.

III - Merkez birliği

- a) Kooperatif ve bölge birliklerinin bu kanuna ve kooperatifçilik ilkelerine uygun olarak gelişmesini sağlamak, kooperatifçilik ve meslekî eğitim faaliyetlerinde bulunmak,
- b) Kooperatif ve bölge birliklerine finansman kaynakları temin etmek ve bunların geliştirilmesi için her türlü tedbirleri almak, kredi işlerinin düzenle yürütülmesini sağlamak.
- c) Kooperatif ve bölge birliklerinin üretim ve zaruri tüketim maddeleri ile üretim araçlarını toptan sağlamak, imal etmek ve ortak ürünlerinin değerlendirilmesi ile ilgili faaliyetleri rasyonel bir şekilde düzenlemek ve bu konularda her türlü teşebbüse girişmek veya iştirak etmek ve gerekli tesisleri kurmak, faaliyet konusuna giren hususlarda ithalât ve ihracat yapmak,
- ç) Kooperatif ve bölge birliklerinin görev ve çalışma konularının düzenle yürütülmesini sağlamak üzere genel uygulama esaslarını tesbit etmek,
- d) Kooperatif ve bölge birliklerini denetlemek,

(Teklif)

Geçici Komisyonun değişikliği

e) Kooperatiflerle, bölge ve merkez birliklerinin personel politikasını tesbit etmek ve yürütmek,

f) Kooperatif ve bölge birliklerinin kuruluşuna karar vermek ve kuruluş merkezini ve çalışma alanını tesbit etmek,

g) Kooperatif ve bölge birliklerinin finansman ihtiyaçlarını karşılamak üzere tahvil çıkarmak,

h) Hükümetçe görevlendirildiğinde, Devlet destekleme alımları ile ilgili faaliyetleri yürütmek,

ı) Kooperatiflerin ve bölge birliklerinin tophyacıkları mevduatın kullanılma şekil ve şartları ile bölge ve merkez birliği arasındaki bağlantılar, merkez birliği genel kurulunca kabul edilerek Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayından geçen bir yönetmelikte gösterilir.

i) Merkez birlikleri, bölge birlikleri ve tarım kredi kooperatiflerince sağlanan kredi, araç ve gereçlerin kullanılış şekil ve şartları ile amaç uygun kullanıldığının kontrolü için yönetmelik hazırlamak,

Merkez birliği, finansman ihtiyacını karşılamak üzere bölge birliklerinin de iştirakiyle bu kanundaki kuruluşlara kredi açacak bir banka ve sigorta şirketi kurabilir veya bu gibi kuruluşlara iştirak edebilir.

Yönetim kurulu :

MADDE 4. — A) Kooperatiflerde :

Kooperatif yönetim kurulu, genel kurula katılma hakkını haiz ortaklar arasından genel kurulca seçilecek dört üye ile kooperatifin müdürü veya vekilinden teşekkül eder.

B) Bölge birliklerinde;

Yönetim kurulu, genel kurulca temsilciler arasından seçilecek sekiz üye ile bölge müdürü veya vekilinden teşekkül eder.

C) Merkez birliğinde;

Yönetim kurulu, genel kurul temsilcilerinin kendi aralarından seçecekleri onbeş üye ile bir T. C. Ziraat Bankası temsilcisi ve bir de genel müdür veya vekili olmak üzere onyediden teşekkül eder. T. C. Ziraat Bankası temsilcisi, bankasının mensupları arasından görevlendirilir.

(Teklif)

Geçici Komisyonun değiştirilişi

Kooperatif yönetim kurulu üyeliklerine seçimle gelenler, kendi aralarından bir başkan bir başkanvekili, bölge birlikleri ve merkez birliği üyeliklerine seçimle gelenler kendi aralarından bir başkan ve iki başkanvekili seçerler.

Kooperatif yönetim kurulu üyeliklerine seçilenlerin okur - yazar olmaları, bölge birlikleri ve merkez birliği yönetim kurulları üyeliklerine seçilenlerin en az ilkokul mezunu olması, merkez birliği yönetim kurulunda görev alacak T. C. Ziraat Bankası temsilcisinin yüksek tahsilli ve konuyla ilgili, görevlerde çalışmış bulunması şarttır.

Seçimle gelecek yönetim kurulu üyeleri bölge birliklerinde değişik il ve ilçeleri, merkez birliğinde çeşitli bölgeleri temsil edecek şekilde genel kurullarınca temsilciler arasından seçilir.

Yönetim kurulları üyeleri ile kooperatif ve bölge birlikleri tarafından seçilecek temsilcilerin seçim esasları, temsilcilerin adedi, yönetim kurulları üyeleri ile kooperatif ve bölge birlikleri tarafından seçilecek temsilcilerde aranacak diğer nitelikler ve yönetim kurulu üyelerinin çeşitli il, ilçe ve bölgeleri temsil esasları anasözleşmelerde belli edilir.

Bölge ve merkez birlikleri genel kurullarında her temsilci yalnız bir oya sahiptir.

Yönetim :

MADDE 5. — Kooperatif, bölge ve merkez birliklerinde işler, yönetim kurulları kararlarına uygun olarak genel müdür, bölge ve kooperatif müdürleri ve diğer personel tarafından yürütülür.

Merkez Birliği Genel Müdürü, Merkez Birliği yönetim kurulu kararına göre teklif edilecek 2 aday arasından Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca atanır.

Merkez Birliği Genel Müdür muavinleri, bölge birlikleri müdürleri, Merkez Birliği, Genel Müdürünün teklifi ile Merkez Birliği yönetim kurulunca atanır.

Bunların görevden alınmalarında, atamadaki usul ve esaslar uygulanır.

Genel müdür ve yardımcılarının yüksek öğrenimli ve Tarım Kredi Kooperatifleriyle ilgili

(Teklif)

Organlar :

MADDE 5. — Kooperatiflerin organları şunlardır :

- a) Genel Kurul
- b) Yönetim Kurulu
- c) Denetçiler
- ç) Müdürlük

Genel Kurul :

MADDE 6. — Bütün ortakları temsil eden en yüksek organ Genel Kuruldur. Taahhüdüttikleri ortaklık payı ne olursa olsun, Genel Kurulda her ortağın bir oy hakkı vardır.

Her ortak toplantıda bulunmayan ancak bir ortağı temsil edebilir.

Geçici Komisyonun değişikliği

görevlerde en az 5 yıl çalışmış olmaları şarttır.

Kooperatif, bölge ve merkez birlikleri öteki personeli ile ilgili yetki, tâyin ve görevden çıkarılma gibi hususlar anasözleşmelerde gösterilir.

Yönetim kurulu üyeleri ve denetçilerin görevlerine son verilmesi :

MADDE 6. — Sanayi ve Ticaret Bakanlığı veya görevlendirdiği kuruluşlar ve merkez birliği tarafından yaptırılacak soruşturma sonucuna göre göreviyle ilgili suçlu oldukları mahkeme kararıyla anlaşılın kooperatif ve bölge birlikleri yönetim kurulu üyeleri ve denetçilerin görevlerine Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca son verilir.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı veya görevlendirdiği kuruluşlar tarafından yaptırılacak soruşturma sonucuna göre suçlu oldukları anlaşılın merkez birliği yönetim kurulu üyeleri ve denetçilerin görevlerine Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca son verilir.

Görevlerine son verilenlerin yerlerine yedekleri getirildiği halde ekseriyetin temin edilememesi halinde, yenileri seçilip işe başlayıncaya kadar,

- a) Kooperatifler için bölge birlikleri,
- b) Bölge birlikleri için merkez birliği,

Tarafından ortaklar arasından geçici yönetim kurulu üyeleri seçilerek işlerin yürütülmesi sağlanır. Denetçiler de aynı hükme tabidir.

(Teklif)

Geçici Komisyonun değiştirişi

Örnek anasözleşmelerin hazırlanması :

MADDE 7. — Kooperatif, bölge birlikleri ve merkez birliği örnek anasözleşmeleri merkez birliği tarafından hazırlanır. Sanayi ve Ticaret Bakanlığının uygun mütalâasıyla Bakanlar Kurulunca kabul edilir.

Anasözleşmelerde yapılacak değişiklikler de aynı usule tabidir.

Yönetim Kurulu :

MADDE 7. — Kooperatif Yönetim Kurulu, ortaklar arasından genel kurulca seçilecek dört kişiden teşekkül eder. Üyelerin okur yazar olmaları şarttır.

Kooperatifin müdürü veya müdür görevlisi kurulun tabii üyesidir.

Kurul üyeleri aralarından birini başkan seçerler. Tabii üye başkan olamaz.

Denetçiler :

MADDE 8. — Kooperatifin işlerini devamlı olarak denetlemek üzere ortaklar arasından veya dışardan Genel Kurulca en az ilkokul mezunu iki denetçi seçilir.

Müdürlük :

MADDE 9. — Müdürlük, genel kurulca tesbit edilen kadroya göre merkez birliği tarafından tâyin olunan kooperatif müdürü ve diğer personelden teşekkül eder.

Sermaye :

MADDE 10. — Kooperatiflerin sermayeleri, ortakların kooperatifleriyle yapacakları kredi ve diğer işlemlerle orantılı olarak taahhüdedecekleri ortaklık paylarından teşekkül eder.

Kooperatiflerin en az sermayesi ile bir ortaklık payının miktar ve bunların ödenme şekilleri Anasözleşmede belli edilir.

Bir ortak 100 den fazla pay sahibi olamaz.

Kredi işlemleri :

MADDE 11. — Kooperatifler, ortaklarına ;

a) Toprak, hayvan ve su ürünlerinin üre-

(Teklif)

tim masraflarının karşılanması ve bu ürünlerin değerlendirilmesi,

b) İşletme ve zaruri tüketim maddelerinin ayrı ayrı sağlanması,

c) İşletmeler için makina ve araçların sağlanması,

ç) El sanatlarının geliştirilmesi ve mamullerinin değerlendirilmesi,

Konularında krediler açar,

Vâde, (a, b, c) fıkrasında gösterilen amaçlar için açılan kredilerde bir yılı, (c) fıkrasında gösterilen amaçlar için 5 yılı geçemez.

Teminat :

MADDE 12. — Kooperatifler açacakları krediler için teminat olarak ortak kefalet ve maddi teminat alırlar.

Gerektiğinde bunlardan birinin veya her ikisinin birden alınması da mümkündür.

Geçici Komisyonun değişikliği

Genel kurul kararlarının onanması :

MADDE 8. — Kooperatiflerle, bölge birlikleri genel kurullarının verecekleri kararlar merkez birliğinin onayı ile kesinleşir.

Kooperatifler için merkez birliği bu yetkisini bölge birliklerine devredebilir.

Merkez birliği genel kurullarının verecekleri kararlar Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayı ile kesinleşir.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve merkez birliği, gönderilen tutanakları geliş tarihinden itibaren en çok bir ay içinde inceliyerek tasdik veya redde dair sonucunu ilgili kuruluşlara bildirir.

Bu müddet içinde incelenmesi bitirilmeyen, mevzuata ve usulüne uygun olarak yapılmış genel kurullara ait tutanaklar tasdik edilmiş sayılır.

Üst kuruluşlara girme zorunluluğu :

MADDE 9. — Hakkında bu kanun hükümleri uygulanan kooperatif ve birlikler üst kuruluşlara girmek zorundadırlar. En çok bir yıl içinde buna uymayanlar bu kanun hükümlerinden yararlanamazlar.

(Teklif)

Geçici Komisyonun değiştirisi

Talimatlara uyma mecburiyeti :

MADDE 10. — Kooperatifler ve bölge birlikleri bağlı buldukları üst kuruluşların talimatlarına uygun hareket etmeye mecbur olup aksine davranışlardan sorumludurlar. Sorumluluk derecesi anasözleşmelerde belli edilir.

Finansman :

MADDE 11. — Kooperatiflerle bölge ve merkez birliklerinin kredi ihtiyaçları, esas itibarıyla T. C. Ziraat Bankası ve üçüncü maddeye göre kurulacak bankaca karşılanır.

T. C. Ziraat Bankası, verdiği kredilerin açılış gayesine uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını kontrol edebilir.

Alacak senetleri :

MADDE 12. — Kooperatiflerin bulunduğu veya ortağın oturduğu köylerin muhtar ve ihtiyar heyetleri ve noterler tarafından tasdik edilen kooperatiflerin kredi ile ilgili alacak senetleri, İcra İflâs Kanununun 38 nci maddesinde yazılı belgeler hükmündedir.

Mutlak rehin hakkı :

MADDE 13. — Ortakların kredilerine mesnet olarak gösterdikleri ürünleri, hayvanları ve üretimleri ile ilgili her türlü makina ve araçları üzerinde ortağı buldukları kooperatiflerin mutlak rehin hakları vardır.

Bunlar, borçlu ortaklara yediemin sıfatıyla teslim edilmiş sayılırlar ve üçüncü şahıslar tarafından hiçbir suretle haciz olunamazlar.

İpotek tesisi ve kaldırılması :

MADDE 14. — Kooperatifler lehine tesis edilecek ipotek işlemleri, kooperatiflerin yazılı isteği üzerine gösterilecek değere göre, tapu dairelerince yapılır. İpotegin kaldırılmasında da aynı usul uygulanır.

Hukukî hükümler :

MADDE 13. — Kooperatifler lehine tesis edilecek ipotek işlemleri, kooperatiflerin yazılı isteği ve borçludan alınacak taahhüt nameinin ibrazı üzerine gösterdikleri değere göre tahrir alınmadan tapu dairelerince yapılır. İpotegin kaldırılmasında da aynı usul uygulanır.

MADDE 14. — Ortakların bütün ürünleri ile hayvanları ve üretimleriyle ilgili her türlü makina ve araçları üzerinde ortağı buldukları kooperatiflerin mutlak rehin hakları vardır.

(Teklif)

Bunlar, borçlu ortaklara yediemin sıfatıyla teslim edilmiş sayılırlar ve üçüncü şahıslar tarafından hiçbir suretle haciz olunamazlar.

MADDE 15. — Kooperatifin bulunduğu veya ortağın oturduğu köylerin ihtiyar heyetleri veya noterler tarafından tasdik edilen, kooperatiflerin kredi ile ilgili alacak senetleri ve kâğıtları, icra iflâs Kanununun 38 nci maddesinde yazılı belgeler hükmündedir.

Alacak sebebiyle mülk edinme

MADDE 16. — Kooperatifler, alacaklarının tahsili için satışı çıkarılan ortaklara ait taşınmaz malları, kendi üzerlerine alabilirler ve bu şekilde edindikleri taşınmaz malları 3 yıl içinde başkalarına satamazlar. Kooperatiflerin alacağı, bu süre içinde faiz ve masrafları ile birlikte ödenirse, taşınmaz mallar sahiplerine geri verilir.

Geçici Komisyonun değişikliği

Alacak sebebiyle mülk edinme :

MADDE 15. — Kooperatifler alacaklarının tahsili için kendi talepleri üzerine satışı çıkarılan ortaklara ait taşınmaz malları üzerlerine alabilirler. Bu şekilde edindikleri taşınmaz malları 3 yıl içinde başkalarına satamazlar, bunları ya bizzat veya icar yolu ile değerlendirebilirler. Bu işlemde elde edilen gelirlerden masraf düşüldükten sonra % 20 kooperatif hizmet karşılığı ayrılır. Geriye kalan borçlunun borcuna mahsubedilir. Kooperatiflerin alacağı bu süre içinde, faiz ve masraflarıyla birlikte ödenir veya yukarıdaki yolla karşılanırsa taşınmaz mallar sahiplerine geri verilir.

Mevduat kabulü :

MADDE 16. — Kooperatifler ve Bölge Birlikleri; Merkez Birliği ve T. C. Ziraat Bankasının kefaleti altında her türlü tasarruf, ticari, resmî ve bankalar mevduatı kabul etmeye yetkilidir. Toplanan mevduatın kullanma yetkisi Merkez Birliğine aittir. Mevduat kabulüne yetkili kılınacak Birlikler ve Kooperatifler için Merkez Birliğince Maliye Bakanlığında önceden müsaade alınır.

Maliye Bakanlığınca yapılacak tetkikler somunda mevduat kabul etmelerinde bilâhara mahzur görülen Kooperatif ve Birliklerin mevduatı kabul yetkileri Bankalar Kanununun 13 ncu maddesine göre kaldırılır.

Kişilerin bu kuruluşlardaki tasarruf mevduatından 5 000 liraya kadar olan kısmı, faizleri hariç haczolunamaz.

Tasarruf mevduatı sahipleri mevduatlarının yarısı için bu mevduatı kabul etmiş olan Kooperatif ve Bölge Birliklerinin aktifinde

(Teklif)

Geçici Komisyonun değiştirişi

mevcut bütün kıymetler üzerinde imtiyazlı alacaklıdırlar. Tasfiye halinde, tasarruf mevduatının imtiyazlı kısmı tasfiye neticesi beklemeksizin sahiplerine tediye olunur.

Erteleme :

MADDE 17. — Kuraklık, dolu, sel, deprem, yangın ve hayvan ve bitkilerde başgösteren hastalıklar gibi zorlayıcı ve olağanüstü sebeplerle kooperatiflerin gününde alınmıyan alacaklarının tümü veya bir kısmının vâdeleri merkez birliğinin onayı ile iki yıla kadar uzatılabilir. Ertelemenin Şekil ve Şartları Anasözleşmede belli edilir.

Erteleme, banka finansmanından doğan alacaklarla ilgili ise, bu konuda bankanın onayının da alınması Şarttır.

BÖLÜM : III.

İLÇE BİRLİğİ

Kuruluş :

MADDE 18. — En az 5 kooperatif bir araya gelerek, merkez birliğinin onayı ve uygun göreceği yerlerde kendi aralarında kooperatif Şeklinde ilçe birlikleri kurarlar. Ancak bir ilçe sınırı içinde birden fazla ilçe birliği kurulamaz.

Görevler :

MADDE 19. — ilçe birliğinin görevleri;

a) Kooperatiflerin finansman işlerini düzenlemek,

b) Kooperatiflerin ihtiyaç duydukları üretim ve zaruri tüketim maddelerini toptan Őaęlamak,

c) Kooperatiflerin aracılığı ile toplanan ortak ürünlerinin değerlendirilmesi ile ilgili işleri yürütmek,

ç) Ortak kooperatiflerin işlerinin kooperatifçilik ilkelerine ve mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütülmesini Őaęlamak üzere gerekli tedbirleri almak, teknik ve idari yardımda bulunmak ve ortakların genel ve meslekî eğitimine yardımcı olmak,

d) Merkez birliğince tesbit edilen esaslar dâhilinde kooperatifleri denetlemektir.

(Teklif)

Geçici Komisyonun değişikliği

Organlar :

MADDE 20. — İlçe birliğinin organları şunlardır.

- a) Genel Kurul
- b) Yönetim Kurulu
- c) Denetçiler
- ç) Müdürlük

Genel Kurul :

MADDE 21. — İlçe birliğinin Genel Kurulu Kooperatif Genel Kurulunca seçilecek temsilcilerden teşekkül eder. Temsilcilerin sayısı kooperatiflerin ortak adedi ile orantılı olarak Anasözleşmede belirtilecek esaslara göre tesbit olunur. Ancak, bir kooperatifin temsilci sayısı 5 i geçemez.

Yönetim Kurulu :

MADDE 22. — Yönetim Kurulu, 3 ü kooperatifler, biri Tarım Bakanlığı ilçe teknik tarım teşkilâtı, biri banka temsilcisi ve biri de ilçe birliği müdürü olmak üzere 6 kişiden kurulur. Kurul üyeliğine geçilebilmek için en az ilkokulu bitirmiş olmak şarttır.

Bunlardan kooperatif temsilcileri Genel Kurulca seçilir. Diğerleri kurulun tabii üyeleri olup Bakanlık ve banka temsilcileri ilgili mercilerce tayin edilirler.

Kurul üyeleri aralarından birini başkan seçerler. Tabii üyeler başkan olamazlar.

Denetçiler :

MADDE 23. — İlçe birliğinin işlerini devamlı olarak denetlemek üzere, Genel Kurulca, ortaklar arasından veya dışarıdan, en az ortaokulu bitirmiş iki denetçi seçilir.

Müdürlük :

MADDE 24. — Müdürlük Genel Kurulca tesbit edilen kadroya göre merkez birliği tarafından tayin olunan müdür ve diğer personelden teşekkül eder.

Sermaye :

MADDE 25. — İlçe birliklerinin sermayeleri ortak kooperatiflerin taahhüt ettikleri paylardan teşekkül eder.

(Teklif)

Geçici Komisyonun değiştirişi

BÖLÜM : IV.

BÖLGE BİRLİğİ

Kuruluş :

MADDE 26. — Coğrafi ve ekonomik şartlar itibariyle elverişli yerlerde ve en az 5 il dâhilinde bulunan ilçe birliklerinin katılması ile kooperatif şeklinde bölge birlikleri kurulabilir. Bölge birliklerinin kuruluş yerleri ve çalışma alanı merkez birliğince tesbit olunur.

Görevler :

MADDE 27. — Bölge birliklerinin görevleri Anasözleşmede belirtilecek esaslar dâhilinde;

a) Kooperatif ve ilçe birliklerine verilen görevlerin gerçekleşmesinde yardımcı olmak,

b) Bağlı ilçe birliklerinin müşterek ihtiyaçlarını tesbit etmek ve bu faaliyetlerini, verimi artıracak şekilde organize etmek,

c) Kooperatifleri ve ilçe birliklerini denetlemek,

ç) Mesleki eğitim faaliyetlerini düzenlemektir.

Organlar :

MADDE 28. — Bölge birliklerinin organları şunlardır :

a) Genel Kurul,

b) Yönetim Kurulu,

c) Denetçiler,

ç) Bölge Müdürlüğü.

Genel Kurul :

MADDE 29. — Bölge birliğinin genel kurulu, ortak ilçe birlikleri genel kurullarınca seçilecek 2 şer temsilciden meydana gelir.

Yönetim Kurulu :

MADDE 30. — Yönetim kurulu genel kurulca ortaklar arasından seçilecek 3 üye ile biri Tarım Bakanlığı İl Teknik Tarım Teşkilâtı, biri banka temsilcisi ve biri de bölge müdürü olmak üzere 6 üyeden kurulur.

Bakanlık ve banka temsilcileri ilgili mercilerce tayin edilir.

(Teklif)

Geçici Komisyonun değiştirisi

Kurul üyeliğine seçilebilmek için en az ilkokulu bitirmiş olmak şarttır.

Kurul üyeleri arasından birini başkan seçerler. Tabii üyeler başkan olamazlar.

Denetçiler :

MADDE 31. — Bölge birliklerinin işlerini devamlı olarak denetlemek üzere, genel kurulca, ortaklar arasından veya dışardan, en az lise veya muadili bir okulu bitirmiş iki denetçi seçilir.

Bölge müdürlüğü :

MADDE 32. — Bölge müdürlüğü genel kurulca tesbit edilen kadroya göre merkez birliğince tâyin edilen müdür ve diğer personelden teşekkül eder.

Sermaye :

MADDE 33. — Bölge birliklerinin sermayeleri ortak ilçe birliklerinin taahhüdu ettikleri paylardan teşekkül eder.

BÖLÜM : V

MERKEZ BİRLİğİ

Kuruluş :

MADDE 34. — Yurt çapında faaliyette bulunmak üzere kooperatif ve birliklerinin bağlı olacakları kooperatif şeklinde bir merkez birliği kurulur.

Birliğin merkezi Ankara'dır.

Görevler :

MADDE 35. — Merkez birliğinin görevleri:

a) Bağlı kooperatif ve birliklerin bu kanuna ve kooperatifçilik ilkelerine uygun olarak gelişmesi ve memlekette, kooperatifçiliğin yayılıp benimsenmesi için gerekli çalışmalar yapmak ve bu konudaki faaliyetleri desteklemek,

b) Bağlı kooperatif ve birliklerin ortaklarına sağhyacakları üretim ve zaruri tüketim maddelerinin toptan alımı, imali, dağıtımı ve ortak ürünlerinin değerlendirilmesiyle ilgili faaliyetleri rasyonel bir şekilde düzenlemek ve

(Teklif)

Geçici Komisyonun değiştirisi

bu konuda her türlü teşebbüse girişmek ve gerekli tesisleri kurmak,

c) Kooperatif ve birliklerin finansman kaynaklarının geliştirilmesi için her türlü tedbirleri almak, kredi işlerinin düzenle yürütmesini sağlamak,

ç) Bağlı birlik ve kooperatifleri denetlemek,

d) Kooperatifler ve birliklerin personel politikasını tesbit etmek ve personelle ilgili tâyin, terfi, nakil işlerini yürütmek,

e) Kooperatif ve birliklerin kuruluşuna karar vermek, yerlerini ve çalışma alanlarını tesbit etmek,

f) Kooperatifçilik konularında ilgili mercilere düşüncelerini bildirmek ve gerekirse tekliflerde bulunmak,

g) Kooperatifçilik ile ilgili konularda dış temaslarda bulunmak, milletlerarası kuruluşlarla işbirliği yapmak ve bu kuruluşlara üye olmak,

h) Kooperatiflerin faaliyet konuları ile ilgili diğer görevleri yapmaktır.

Organlar :

MADDE 36. — Merkez Birliğinin organları şunlardır :

- a) Genel Kurul,
- b) Yönetim Kurulu,
- c) Denetçiler
- ç) Genel Müdürlük,

Genel Kurul :

MADDE 37. — Merkez Birliğinin Genel Kurulu, bölge birlikleri, bölge birliği bulunmayan yerlerde ilçe birlikleri ve ilçe birliği olmayan yerlerde kooperatifler tarafından seçilecek temsilcilerden teşekkül eder. Temsilci sayısı her il için 5 kişiyi geçmemek üzere il dâhilindeki kooperatif sayısı ile orantılı olarak tesbit edilir.

Bu temsilcilerin sayısı, seçim şekli ve Genel Kurulun görev ve yetkilerine ait esaslar Ana-sözleşmede belli edilir.

Yönetim Kurulu :

MADDE 38. — Yönetim Kurulu, Genel Kurulca ortaklar arasından seçilecek 4 kişi ile bir Tarım Bakanlığı, 3 banka temsilcisi ve bir de

(Teklif)

Geçici Komisyonun değişikliği

genel müdür olmak üzere 9 üyeden teşekkül eder.

Tarım Bakanlığı temsilcisi Tarım Bakanlığınca, banka temsilcileri banka yönetim kurulunca tâyin edilir.

Yönetim kurulu üyelerinin meslekî alanda yüksek öğrenim yapmış olmaları, Bakanlık ve banka temsilcilerinin ayrıca yetkili görevlerde en az 5 yıl çalışmış olmaları şarttır.

Kurul üyeleri seçimle gelen üyeler arasından birini başkan seçerler.

Denetçiler :

MADDE 39. — Merkez Birliğinin işlerini devamlı olarak denetlemek üzere Genel Kurulca ortaklar arasından veya dışardan meslekî alanda yüksek öğrenim yapmış iki denetçi seçilir.

Genel Müdürlük :

MADDE 40. — Genel Müdürlük, Genel Müdür ve yardımcıları ile diğer personelden teşekkül eder. Genel Müdür ve yardımcıları Ticaret Bakanlığının onayı alınmak şartı ile Yönetim Kurulunca tâyin edilir ve aynı usule göre değiştirilirler.

Genel Müdür ve yardımcılarının yüksek öğrenimli olmaları, kooperatifçilik ve bankacılık gibi iktisadi ve malî sahalarda en az 5 yıl süre ile çalışmış bulunmaları şarttır.

Sermaye :

MADDE 41. — Merkez Birliğinin sermayesi bölge birliklerinin taahhüdttikleri paylardan teşekkül eder.

Birliğin malî bünyesini kuvvetlendirmek için Devlet, banka ve diğer teşekküller tarafından yapılacak bağışlar öz kaynaklarına eklenir.

BÖLÜM : VI

MÜŞTEREK VE ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Tip Anasözleşmelerin hazırlanması :

MADDE 42. — Kooperatiflerle, ilçe ve bölge birliklerinin tip anasözleşmeleri Merkez Birliği tarafından hazırlanır ve bankanın mütalâası alındıktan sonra Ticaret Bakanlığınca onanır.

(Teklif)

Geçici Komisyonun değişikliği

Merkez Birliğinin Anasözleşmesi ise bankanın mütalâası alınarak Ticaret Bakanlığınca hazırlanır ve Bakanlar Kurulunca onanır. Anasözleşmelerdeki değişiklikler de aynı yolla yapılır. Ancak Merkez Birliğinin Anasözleşmesinde yapılacak değişiklikler için bu kuruluşun genel kurulundan da karar alınması şarttır.

Mevduat kabulü :

MADDE 43. — Kooperatifler bankanın kefaleti altında her türlü tasarruf, ticarî ve resmî mevduat kabul etmeye yetkilidir. Mevduat kabulüne yetkili kılınacak kooperatifler için Merkez Birliğince Maliye Bakanlığından önceden müsaade alınır.

Bu kuruluşlardaki her şahsa ait tasarruf mevduatından (1 000) liraya kadar olan kısmı haczolunamayıp yalnız bunun faizi haczolunabilir.

Tasarruf mevduatı sahipleri, mevduatının % 50 sine kadar müsavi bir miktar için bu mevduatı kabul etmiş olan kooperatifin aktifinde mevcut bütün kıymetler üzerinde imtiyazlı alacaklıdırlar. Tasfiye halinde, tasarruf mevduatının imtiyazlı kısmı tasfiye neticesi beklenilmeksizin sahiplerine tediye olunur.

MADDE 44. — Mevduat toplamaya yetkili kooperatiflerin düzenleyecekleri aylık mevduat cetvelleri ile üç aylık ve yıllık hesap özetleri Merkez Birliğince birleştirilerek birer kopyaları Ticaret ve Maliye bakanlıklarıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına verilir. Ayrıca bir kopyası da bankaya gönderilir.

Munzam karşılıklar :

MADDE 45. — Kooperatifler, topladıkları mevduat üzerinden Bankalar Kanununun 33 nci maddesine göre ayıracakları munzam karşılıkları Merkez Birliği aracılığı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasındaki özel hesaba yatırırlar.

Bağlı olunmayan hükümler :

MADDE 46. — Kooperatif ve Birlikler Ticaret Kanununun 489, 490, 492, 495 nci maddeleri hükümleriyle bağlı değildirler.

(Teklif)

Bu kanun ve bu kanuna göre düzenlenen anasözleşmelerde açıklık bulunmayan hususlar için Kooperatifler Kanunu hükümleri uygulanır.

Defter ve kayıtlar :

MADDE 47. — Kooperatif ve Birliklerin tutacakları kayıtlar, defterler ve anasözleşmelerin tatbik usulünü ve bundan başka bütün işlerin yürütülme tarzını gösteren yönetmelikler Merkez Birliği tarafından hazırlanır ve Ticaret Bakanlığınca onaylanır. Yukardaki defterler Ticaret Kanununun 66 ncı maddesinde belirtilen defterler yerine geçer.

Denetleme :

MADDE 48. — Bu kanuna göre kurulan Kooperatif ve Birlikler Merkez Birliğinin denetimine tabidir. Merkez Birliği bu yetkisini bölge ve ilçe birlikleri aracılığıyla de kullanabilir.

Merkez Birliği ve bağlı kuruluşlar gerektiği hallerde Ticaret Bakanlığı ve Bankaca denetlenir.

Talimatlara uyma mecburiyeti :

MADDE 49. — Kooperatifler ve birlikler bağlı buldukları üst kuruluşların talimatlarına uygun hareket etmeye mecbur olup aksine davranışlardan sorumludurlar.

Cezai hükümler :

MADDE 50. — Kooperatif ve birliklerin para, mal, bilânço, tutanak, rapor ve başkaca bütün evrak, defter ve belgeleri üzerinde suç işleyen yönetim kurulu üyeleri ve denetçiler ile kooperatif ve birliklerde çalışan bütün personel Devlet memuru gibi ceza görürler.

Ticaret Bakanlığı, Banka ve Merkez Birliği tarafından yapılacak teftiş, inceleme ve soruşturma sonucunda suçlu oldukları anlaşılanların görevlerine Merkez Birliğince son verilir.

Aynı mahiyetteki suçların Merkez Birliği Yönetim Kurulu üyeleriyle Denetçiler Genel Müdür ve yardımcıları tarafından işlenmesi halinde, ilgililerin görevlerine Ticaret Bakanlığınca son verilir.

Geçici Komisyonun değişikliği

(Teklif)

Ortaklık paylarının haciz - rehin ve devredilemeyeceği :

MADDE 51. — Ortaklık payları, kooperatif ve birliklere rehnedilmiş sayılır. Bu paylar kooperatif ve birliklerin muvafakati alınmadan satılamaz ve üçüncü şahıslar tarafından haczedilemez.

Muafiyetler :

MADDE 52. — A) Bu kanuna göre kurulmuş ve kurulacak kooperatiflere ortak olmak üzere başvuran çiftçilerle eski ortakların kooperatifleriyle yapacakları her türlü işlemler ve bunlarla ilgili kâğıt, belge, senet, beyanname, taahhütname, vekâletname, makbuz, kooperatif lehine yapacakları ipotek ve rehinler her türlü resim, harc ve vergiden muafır.

B) Bu kanuna göre kurulan Kooperatif ve Birlikler :

Geçici Komisyonun değişikliği

Düzenlenecek mevduat cetvelleri ve hesap özetleri :

MADDE 17. — Mevduat toplamaya yetkili Kooperatif ve Bölge Birliklerinin düzenleyecekleri aylık mevduat cetvelleri ile 3 aylık ve yıllık hesap özetleri Merkez Birliğince birleştirilerek birer kopyaları Bankalar Kanununun 51 nci maddesinde tayin edilen süreler içerisinde Sanayi ve Ticaret ve Maliye Bakanlıklarıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına verilir.

Munzam karşılıklar :

MADDE 18. — Kooperatifler ve bölge birliklerinin topladıkları mevzuat üzerinden 1211 sayılı T. C. Merkez Bankası Kanununun 40/II nci maddesi hükümleri esasları dairesinde munzam karşılık tesis edilir. Bu karşılıklar bölge birlikleri veya merkez birliği tarafından T. C. Merkez Bankasına yatırılır.

Sözü edilen Kanun gereğince bankaların T. C. Merkez Bankasına yatırdıkları munzam mevduat karşılıklarının T. C. Ziraat Bankası zirai finansmanlarına tahsis edilecek kısmın yarısı aynı amaç ve şartlarla Merkez Birliği emrine verilir.

Muafiyetler :

MADDE 19. — A) Bu kanuna göre kurulacak ve kurulmuş sayılan kooperatiflere ortak olmak üzere başvuran üreticilerle, ortakların kooperatifleriyle yapacakları her türlü işlemler ve bunlarla ilgili kâğıt, belge, senet, beyanname, taahhütname, vekâletname, makbuz, kooperatif lehine yapacakları ipotek ve rehinler her türlü resim, harc ve vergiden,

B) Bu kanuna göre kurulacak ve kurulmuş sayılan kooperatifler, bölge ve merkez birlikleri,

(Teklif)

a) Kurumlar ve Gider vergilerinden ve icra makamları, resmî daireler ve mahkemeler nezdinde yapacakları takip ve tahsillerle, açacakları tazminat dâvaları ile ilgili her nevi talep, tebliğ ve kararlar her türlü masraf, vergi resim ve harclardan;

b) Sermaye ve yedek akçeleri ile taşınmaz malları ve bunların gelirleri kendi ihtiyaçları için satınaldıkları ve alacaklarının tahsili gayesiyle mülk edindikleri taşınmaz malları, bütün vergi, resim ve harcdan,

c) Yapacakları kredi işlerine ilişkin bütün senet, belge, kayıt, defter ve hesap özetleri, taşınmaz mallara ait ipotek ve taşınır mallara ait rehin işlemleri, vekâletnameler, taahhütnameler, vesair evrak, bütün resim, vergi ve harcdan,

Muafıtır.

Kooperatif ve birliklerce noterlere tasdik ettirilecek defterlerle belgelerden yalnız noter ücreti alınıp harc alınmaz.

Finansman :

MADDE 53. — Kooperatif ve birlikler T. C. Ziraat Bankası veya bu bankanın muvafakati ile diğer bankalar tarafından finanse edilirler.

Yıllık finansman programları Merkez Birliğinin görüşü de alınarak bankaca hazırlanır ve uygulanır. Kooperatif ve birliklerce talebedilen krediler bankaca incelenir ve isteğin uygun görülmesi halinde, şubeleri aracılığı ile ve denetimi altında kullandırılır.

Geçici Komisyonun değişikliği

a) Kurumlar, gider, gayri menkûl kıymet artışı, intikal ve diğer vergilerden ve icra makamları, resmî daireler ve mahkemeler nezdinde yapacakları takip ve tahsillerle açacakları tazminat dâvaları ile ilgili her nevi talep, tebliğ ve kararlar her türlü masraf, vergi, resim ve harçlardan;

b) Sermaye ve yedek akçeleri ile taşınmaz malları ve bunların gelirleri kendi ihtiyaçları için satınaldıkları ve alacaklarının tahsili gayesiyle mülk edindikleri taşınmaz malları ve bunların 15 nci madde hükmüne göre sahiplerine geri verilmesi işlemi, bütün vergi, resim ve harcdan,

c) Yapacakları kredi işlerine ilişkin bütün senet, belge kâğıt, defter ve hesap özetleri, taşınmaz mallara ait ipotek ve taşınır mallara ait rehin işlemleri, vekâletnameler, taahhütnameler vesair evrak, bütün resim ve harcdan,

ç) Kooperatiflerin, bölge birliklerinin ve merkez birliklerinin ortaklarına verilmek üzere üretim araç ve gereçlerine % 50 gümrük indirimi uygulanır.

C) Bu kanuna göre kurulan kooperatiflerle bölge ve merkez birliklerinin temin edecekleri krediler ve bunlarla ilişkin Merkez Bankası nezdindeki reeskont muameleleri ve bu işlemlere ait bütün senet, belge, vekâletname, taahhütname vesair evrak gider ve diğer vergilerle bütün resim ve harcdan,

Muafıtır.

Ancak, bu kuruluşların ortak dışı işlemlerden elde edecekleri gelir - gider farkları ayrı bir hesapta takip ve tesbit edilerek vergilendirilir.

Kooperatif, bölge ve merkez birliklerince noterlere tasdik ettirilecek defterlerle belgelerden yalnız noter ücreti alınıp harc alınmaz.

(Teklif)

Banka bu kredilerin açılış gayesine uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını kontrol etmeye ve gerektiğinde her türlü tedbirleri almaya yetkilidir.

Kârın dağıtılması ve yedek akçe :

MADDE 54. — Kooperatif ve birliklerin sağladıkları net gelirlerin dağıtım şekli ve yedek akçelerin teşkiline ait esaslar anasözleşmelerinde belli edilir.

Eğitim Fonu :

MADDE 55. — Kooperatif ve birlikler yıllık bütçelerine eğitim faaliyetleri için miktar ve kullanım şekli anasözleşme ile belli edilen bir ödenek koyarlar.

Genel Kurul kararlarının onanması :

MADDE 56. — Kooperatiflerle, ilçe ve bölge birlikleri genel kurullarının verecekleri kararlar Merkez Birliğinin onamı ile kesinleşir.

Merkez Birliği bu yetkisini kısmen Bölge Birliklerine devredebilir.

Organların görev, yetki ve sorumlulukları :

MADDE 57. — Kooperatif ve birliklerin genel kurulları, yönetim kurulları ve denetçilerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma şekillerine ait esaslar anasözleşmelerinde belirtilir.

Geçici Komisyonun değişikliği

Kanun ve anasözleşmelerde açıklık olmayan haller :

MADDE 20. — Bu kanun ve bu kanuna göre düzenlenen anasözleşmelerde açıklık bulunmayan hususlar için 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu hükümleri uygulanır.

Bağlı olunmayan diğer hükümler :

MADDE 21. — A) Kooperatiflerle bölge ve merkez birliklerinde :

a) Yönetim kurulu üyesi ve denetçiler için 440 sayılı Kanunun 32 nci maddesi ile 657 sayılı Kanunun 1327 sayılı Kanun ile değiştirilen 88 nci maddesi,

b) 1163 sayılı Kanunun 94 ncü maddesi,

(Teklif)

GEÇİCİ MADDE 1. — 2836 sayılı Kanunla kurulmuş bulunan Tarım Kredi Kooperatifleri ve birlikleri hakkında bu kanun hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Tarım Kredi Kooperatifleri Müşterek Yardım Tahsisatı Merkez Birliğine devredilir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Merkez Birliği kuruluncaya kadar banka bu kuruluşlara ait görevleri yapar ve yetkileri kullanır.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanunun yürürlüğe girmesiyle 2836 ve 658 sayılı kanunlar yürürlükten kalkar.

Geçici Komisyonun değişikliği

- c) 2279 sayılı Kanunda yazılı senelik beyanname verme mecburiyeti,
B) Bölge ve merkez birliklerinde;
a) 1163 sayılı Kanununun 19 ncu maddesinin ikinci paragrafı
C) Kooperatiflerde;
a) 1163 sayılı Kanununun 45 nci maddesinin 3 ncu paragrafı, ve 87 nci maddesi,
b) 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 42 nci maddesi,
uygulanmaz.

Yürürlükten kaldırılan kanunlar :

MADDE 22. — Bu kanunun yürürlüğe girmesiyle 2836 ve 658 sayılı kanunlar yürürlükten kalkar.

GEÇİCİ MADDE 1. — 2836 sayılı Kanunla kurulmuş bulunan Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri hakkında bu kanun hükümleri uygulanır.

2836 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulmuş bulunan kooperatifler ayrıca kuruluş formalitelerine tabi olmaksızın bu kanuna göre kurulmuş sayılır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Tarım Kredi Kooperatifleri Müşterek Yardım Tahsisatı ve Tarım Kredi Kooperatifleri Yardımlaşma Birliği vakfının borç, alacak hak ve varlıkları Merkez Birliğine devredilir ve sözü geçen vakıf feshedilmiş sayılır.

Gerek bu devirlerde ve gerek Tarım Kredi Kooperatifleri Memurları Emekli Sandığı ve Tarım Kredi Kooperatifleri Memurları Sosyal Yardım ve Zincirleme Kefillik Sandığı vakıflarının merkez birliğine devirleri halinde devrolunan menkul ve gayrimenkullerin devir ve intikallerinde her hangi bir vergi, resim ve harc alınmaz.

GEÇİCİ MADDE 3. — Merkez Birliği kuruluncaya kadar T. C. Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü bu kuruluşla ait görevleri yapar ve yetkileri kullanır.

(Teklif)

Geçici Komisyonun değişikliği

GEÇİCİ MADDE 4. — T. C. Ziraat Bankası memurlarından, önceden Bankanın muvafakati alınmak şartıyla, Tarım Kredi Kooperatifleri bölge ve merkez birliklerinde kendilerine görev verilenler, görev aldıkları birliklerin kuruldukları tarihten itibaren beş yılı tecavüz etmemek üzere Bankaca asli görevlerinden ücretsiz izinli sayılırlar. Bu memurların yeni görevlerinde geçecek hizmetleri terfi ve emeklilik bakımından T. C. Ziraat Bankasında geçmiş sayılır ve 5434 sayılı Kanuna göre T. C. Emekli Sandığına verilmesi gereken kesenek ve karşılıkları kendileriyle mezkûr birlikler tarafından ödenir. Memurun T. C. Ziraat Bankasının sosyal kuruluşlarındaki hakları aıdat ödemek şartıyla devam eder.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanunda adı geçen bölge ve merkez birliklerinin kuruluş masrafları için Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra kabul edilecek olan ilk Devlet Bütçesinden başlayarak eşit taksitlerle 5 yıl içinde ödenmek üzere Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği emrine yüz milyon lira yardım yapılır.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu kanunda sözü edilen yönetmelikler Merkez Birliği ilk Genel Kurul toplantısına kadar çıkarılır, bu süre bir yılı aşamaz.

Yürürlüğe girme :

MADDE 23. — Bu Kanun yayım tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Kanunu yürürecekt makam :

MADDE 24. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 58. — Bu kanun yayımı tarihinden muteberdir.

MADDE 59. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yerine getirir.